

MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHO KẾ HOẠCH PHỤC HỒI KINH TẾ - XÃ HỘI THEO HƯỚNG SỐ HÓA, XANH HÓA HẬU ĐẠI DỊCH COVID-19 CHO VIỆT NAM

TS Dương Văn An¹, PGS, TS Phạm Thị Hồng Yến²

¹ UVTW Đảng, Bí thư Tỉnh Bình Thuận, Trưởng đoàn ĐBQH tỉnh Bình Thuận

² Ủy viên Thường trực Ủy ban Kinh tế của Quốc hội

TÓM TẮT

Hợp tác xã (HTX) là hình thức tổ chức kinh tế - xã hội ra đời khách quan trong quá trình phát triển kinh tế thị trường và ngày càng phổ biến trong nền kinh tế xã hội hiện đại dựa trên nền tảng "hợp tác". Lý luận của mô hình này được hình thành cùng với quá trình phát triển HTX gần 200 năm qua trên thế giới. Tuy là một mô hình tiến bộ và ưu việt song để HTX phát triển đúng tiềm năng và thế mạnh thì có những thách thức cần phải vượt qua và điều kiện cần phải đạt tới.

Từ khóa: Lý luận, Hợp tác xã

ABSTRACT

Cooperative is a form of socio-economic organization objectively born in the process of developing the market economy and is increasingly popular in the modern social economy based on the "cooperation" foundation. The theory of this model was formed along with the development of cooperatives over the past 200 years in the world. Although it is a progressive and superior model, in order for a cooperative to develop its potential and strengths, there are challenges that need to be overcome and conditions that must be achieved.

Key words: theory, cooperative

Đại dịch COVID-19 đã đẩy nền kinh tế thế giới vào một cuộc suy thoái mới, tồi tệ hơn cuộc đại suy thoái những năm 30 của thế kỷ 20. Năm 2021 kinh tế thế giới kỳ vọng bước vào giai đoạn phục hồi. Tuy nhiên, dù với các gói cứu trợ khổng lồ, triển vọng phục hồi của kinh tế toàn cầu vẫn không hề chắc chắn bởi tác động không lường trước của Biến thể Covid-19 mới (Omicron...). Với kịch bản tiêu cực khi thế giới sẽ xảy ra một làn sóng lây nhiễm lớn trong quý đầu tiên của năm 2022 thì tăng trưởng toàn cầu sẽ chậm lại, với tốc độ tăng quý I năm sau chỉ khoảng 2%, và tăng trưởng cả năm 2022 có thể là còn 4,2% so với mức 5,0 – 5,5% trước đó, tốc độ

tăng trưởng có được phần lớn nhờ các gói kích thích của các nền kinh tế lớn và phụ thuộc khả năng kiểm soát tốt đại dịch, cũng như khôi phục các hoạt động kinh tế.

Đại dịch gây tác động đa chiều và sâu sắc tới mọi nền kinh tế, song cũng đặt ra yêu cầu cấp bách về định hướng phục hồi và phát triển, theo hướng số hóa và xanh hóa. Các gói cứu trợ kinh tế cần được duy trì cho đến khi đại dịch được kiểm soát, trong đó đặc biệt chú trọng các khoản "phục hồi xanh", hỗ trợ khẩn cấp những lĩnh vực chịu thiệt hại nặng nhất do đại dịch. Các biện pháp kích thích kinh tế phải bảo đảm hiệu quả cho đến khi đã phục hồi vững chắc

hơn. Để chính sách hỗ trợ có hiệu quả, các chính phủ cần linh hoạt trong bối cảnh tình hình kinh tế dễ biến động, chủ động tạo tiền đề cho tiến trình phục hồi xanh, cân bằng và bền vững hơn.

1. Một vài chính sách phục hồi kinh tế theo hướng xanh, cân bằng tại một số nước trên thế giới

Trên thế giới, các quốc gia đều ưu tiên các gói ngân sách phục hồi xanh và cân bằng. Tại Anh, Chính phủ khởi động các Quỹ hỗ trợ cho doanh nghiệp và trong lĩnh vực phương tiện công cộng, theo đó tháng 5/2020, Quỹ tăng trưởng sạch, giá trị ban đầu là 40 triệu bảng Anh, có mục đích hỗ trợ các công ty khởi nghiệp xanh phát triển công nghệ sạch và tiến tới không phát thải khí carbon dioxide vào năm 2050. Quỹ hình thành theo phương thức đối tác công ty (PPP), nằm trong Chiến lược Tăng trưởng sạch của Chính phủ Anh, khuyến khích các doanh nghiệp phát triển các giải pháp trên các lĩnh vực năng lượng, giao thông, chất thải và xây dựng hệ thống năng lượng hiệu quả, ví dụ như tài trợ các dự án tiềm năng như: Hệ thống lưu trữ năng lượng và lưới điện thông minh nhằm tăng cường khả năng phục hồi trong hệ thống điện, Công nghệ sười âm và tan giá băng năng lượng tái tạo trên các ngôi nhà và tòa nhà thương mại, Nhiên liệu sinh học và năng lượng sinh học...

Bộ Giao thông vận tải Anh thực hiện các gói phục hồi trị giá 283 triệu bảng Anh cho các phương tiện công cộng bao gồm xe bus và tàu điện. Các gói hỗ trợ dành cho các nhà khai thác giao thông công cộng khi họ phải đối mặt

với tình trạng hành khách giảm và doanh thu thấp hơn so với trước đại dịch COVID-19 trong khi được yêu cầu tăng tần suất dịch vụ để tạo điều kiện giãn cách xã hội cho người dân. Hỗ trợ các dịch vụ phương tiện công cộng về mặt tài chính là điều cần thiết để phục hồi xanh vì sử dụng phương tiện giao thông công cộng có thể giữ mức ô nhiễm không khí ở mức thấp và hỗ trợ công bằng xã hội trong và sau khủng hoảng COVID-19. Phương tiện công cộng hoạt động liên tục sẽ đảm bảo người dân có thể di chuyển và đồng thời cung cấp cho người dân một giải pháp thay thế cho việc sử dụng phương tiện cá nhân¹.

Tại Đức, Chính phủ Đức thực hiện Chương trình phục hồi tập trung vào đổi mới, bền vững và hỗ trợ cho các thành phố tự quản tại Đức². Gói hỗ trợ kích thích tăng trưởng kinh tế không chỉ để tăng cầu và đảm bảo việc làm mà còn giúp nền kinh tế thoát khỏi khủng hoảng theo hướng thân thiện với môi trường. Gói hỗ trợ trị giá 50 tỷ euro sẽ được chuyển vào các dự án di chuyển bền vững, chuyển đổi năng lượng, số hóa, y tế công cộng, nghiên cứu và giáo dục³. Đặc biệt, Quỹ chuyển đổi năng

¹ Second recovery package for public transport operator in England, Retrieved from <https://www.iisd.org/sustainable-recovery/news/second-recovery-package-for-public-transport-operators-in-england/>

² Nghiên cứu về Chính phủ Đức hướng đến phục hồi xanh - German environment ministry study says local authorities key to green recovery. Retrieved from <https://www.cleanenergywire.org/news/environment-ministry-study-says-local-authorities-key-green-recovery>

³ Germany's Green recovery form COVID-19. Retrieved from:

lượng và di chuyển gắn với lồng ghép cùng với gói Hành động vì Khí hậu của Đức đến năm 2030 với mục tiêu hướng một nước Đức trung hòa khí carbon vào năm 2050.

Trong dự án di chuyển bền vững, Chính phủ Đức có các biện pháp: Hỗ trợ phí bảo hiểm đổi mới cho việc mua xe điện, tạo điều kiện cho việc chuyển đổi sang phương tiện di chuyển bằng điện là 2,2 tỷ euro (2,4 tỷ USD); Đầu tư mở rộng cơ sở hạ tầng sạc xe điện, thúc đẩy nghiên cứu và phát triển trong lĩnh vực sản xuất xe điện và pin; Tăng thuế đối với ô tô phát thải khí CO₂; Tài trợ cho xe bus điện và cơ sở hạ tầng sạc xe với 1,2 tỉ euro (1,4 tỉ USD) đầu tư.

Trong dự án chuyển đổi năng lượng, Chính phủ Đức hỗ trợ 7 tỉ euro phát triển các năng lượng tái tạo như đưa công nghệ Hydro xanh vào các ngành công nghiệp sử dụng nhiều năng lượng, vận tải, hàng không.

Tại Canada, Chính phủ đã nhấn mạnh Ngân sách năm 2021: Kế hoạch phục hồi việc làm, tăng trưởng, khả năng phục hồi” là một kế hoạch trị giá 101,4 tỷ đô la Mỹ nhằm kết thúc đại dịch COVID-19, tạo việc làm và đảm bảo sự phục hồi kinh tế mạnh mẽ cho tất cả người dân Canada. Sự phục hồi từ cuộc suy thoái do COVID-19 bao gồm các khoản đầu tư lớn cho phục hồi xanh và các khoản đầu tư có mục tiêu của Canada. Kế hoạch phục hồi xanh có giá trị 17,6 tỷ đô la Mỹ nhằm chống lại biến đổi khí hậu, giảm thiểu ô nhiễm, đầu tư vào công nghệ sạch, bảo vệ thiên

nhiên, tạo việc làm bền vững. Mục tiêu của kế hoạch phục hồi xanh nhằm bảo tồn 25% đất và biển của Canada vào năm 2025, giảm 36% lượng khí thải dưới mức năm 2005 vào năm 2030⁴. Ngân sách năm 2021 giúp các hộ gia đình sống trong ngôi nhà xanh hơn, xây dựng một nền kinh tế sạch với các ưu đãi về thuế để phát triển sản xuất theo công nghệ không phát thải, thu giữ, sử dụng và lưu trữ carbon và hydro xanh.

Tại Hàn Quốc, Chính phủ Hàn Quốc thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế bền vững bao gồm kế hoạch Digital New Deal (kế hoạch kỹ thuật số hóa mới) và Green New Deal (kế hoạch tăng trưởng xanh mới) và các biện pháp thúc đẩy tạo việc làm. Kế hoạch này không chỉ nhằm mục đích vượt qua khủng hoảng, mà còn là tầm nhìn tương lai cho sự biến đổi lớn của đất nước sau đại dịch COVID-19. Để thực hiện, Chính phủ Hàn Quốc sẽ đầu tư 67.700 tỷ won (56,31 tỷ USD) tới năm 2022 và tổng cộng 160.000 tỷ won (133,08 tỷ USD) tới năm 2025, trong đó có 114.100 tỷ won (94,9 tỷ USD) ngân sách Nhà nước, 25.200 tỷ won (20,06 tỷ USD) ngân sách địa phương, và 20.700 tỷ won (17,22 tỷ USD) từ vốn đầu tư tư nhân. Mục tiêu của Chính phủ là tạo ra 887.000 việc làm tới năm 2022, tổng cộng 1.901.000 việc làm tới năm 2025⁵.

⁴ Budget 2021: A Recovery Plan for Jobs, Growth, and Resilience. Retrieved from: <https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2021/04/budget-2021-a-recovery-plan-for-jobs-growth-and-resilience.html>

⁵ Renewable energy industry: Korean Version of Green new deal begins in earnest. Retrieved from: <http://www.businesskorea.co.kr/news/articleView.html?idxno=46810>

Kế hoạch Kỹ thuật số Mới: nhằm mục đích đẩy mạnh hệ sinh thái cho “DNA”, gồm Dữ liệu (Data), Mạng (Networks) và AI (trí tuệ nhân tạo). Trụ cột này bao gồm phát hành 140.000 bộ dữ liệu và mở rộng tích hợp AI và 5G vào tất cả các ngành công nghiệp. Các chính sách mới sẽ hỗ trợ các công ty tích hợp công nghệ thông tin, bao gồm cả các robot siêu tốc và thông minh cũng như thúc đẩy các công nghệ số cơ bản gồm điện toán đám mây, chuỗi khối và Internet Vạn vật. Giáo dục trực tuyến và đào tạo việc làm sẽ nhận được sự hỗ trợ của chính phủ và một chương trình lớn về số hóa cơ sở hạ tầng quốc gia - đường cao tốc, cảng và các khu liên hợp công nghiệp - sẽ được thực hiện.

Kế hoạch Tăng trưởng Xanh Mới: sẽ thiết lập một nền tảng trung hòa carbon để đánh giá và hỗ trợ ngành công nghiệp cũng như thúc đẩy quá trình hấp thụ carbon. Một lưới điện thông minh sẽ nâng cấp trình độ quản lý năng lượng quốc gia và thúc đẩy năng lượng tái tạo - những lĩnh vực mà Hàn Quốc thường bị tụt hậu. Ngoài ra, một chương trình toàn quốc về cải tạo các tòa nhà cũ nhằm thúc đẩy hiệu quả hóa năng lượng sẽ được thực hiện và các sáng kiến xanh, thông minh sẽ được ứng dụng vào các trường học. “Green New Deal” sẽ đầu tư 12,9 nghìn tỷ won (10,5 tỉ USD) trong giai đoạn 2020-2022 để hỗ trợ cơ sở hạ tầng xanh, năng lượng hiệu quả và năng lượng tái tạo⁶.

⁶ Hàn Quốc đẩy mạnh kế hoạch kinh tế lớn, chớp cơ hội kỷ nguyên hậu đại dịch. Trích dẫn từ: <https://baotintuc.vn/phan-tichnhan-dinh/han-quoc-day-manh-ke-hoach-kinh-te-lon-chop-co-hoi-ky-nguyen-hau-dai-dich-20211018170819810.htm>

Tại Singapore, Chính phủ thực hiện các giải pháp thiên nhiên tại đô thị và bờ biển. Kế hoạch Xanh của Singapore 2030 đã được giới thiệu vào năm 2021, cam kết bổ sung hơn 130 ha công viên mới, 1000 ha cho không gian xanh và trồng thêm 1 triệu cây xanh từ năm 2020 – 2030. Dọc theo bờ biển, các biện pháp đã được thực hiện để bảo vệ hệ sinh thái trước nguy cơ mực nước biển tăng. Để bảo vệ đa dạng sinh học, Singapore lập kế hoạch phục hồi cho hơn 70 loài động thực vật, tăng cường 30 ha môi trường sống tại rừng, biển và ven biển, phục hồi môi trường sống sinh thái trong ít nhất một nửa số vườn, công viên, cảnh quan đường phố tại Singapore⁷.

Kế hoạch Xanh bao gồm các biện pháp khác như điều chỉnh nhiệt độ đô thị bằng trồng thêm cây xanh. Các biện pháp này cũng nhằm tăng không gian cộng đồng xanh cho người Singapore. Chi phí cho kế hoạch này ước tính lên đến 100 tỷ đô la Singapore trong 100 năm và Chính phủ sẽ xây dựng Quỹ bảo vệ bờ biển và giảm thiểu Lũ lụt với số vốn ban đầu là 5 đô la Singapore. Ngoài ra, để giảm thiểu ngập lụt, Singapore sẽ bổ sung sông, hồ tại vườn, công viên. Các công viên ven biển và ven sông sẽ bồi lấp thêm diện tích.

⁷ Asia Pacific NDCs: Recommendations for decision maker. Retrieved from: https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/wwf_asia_pacific_ndcs_recommendations_for_decision_makers.pdf

2. Một số chủ trương của Việt Nam về phục hồi kinh tế theo hướng xanh, chuyển đổi số

Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng xác định “phục hồi, phát triển kinh tế - xã hội”; “*đẩy mạnh nghiên cứu, chuyển giao, ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo, nhất là những thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, thực hiện chuyển đổi số quốc gia, phát triển kinh tế số, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh của nền kinh tế*” và “*chủ động thích ứng có hiệu quả với biến đổi khí hậu, phòng, chống và giảm nhẹ thiên tai, dịch bệnh; ... lấy bảo vệ môi trường sống và sức khoẻ nhân dân làm mục tiêu hàng đầu; ..bảo đảm chất lượng môi trường sống, bảo vệ đa dạng sinh học và hệ sinh thái; xây dựng nền kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, thân thiện với môi trường*”⁸.” là những nhiệm vụ trọng tâm của nhiệm kỳ Đại hội XIII.

Nghị quyết số 16/2021/QH15 của Quốc hội về Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2021 – 2025 cũng xác định nhiệm vụ giải pháp “tập trung thực hiện mục tiêu kép vừa phòng, chống dịch Covid-19, vừa phục hồi, phát triển kinh tế - xã hội” trong đó yêu cầu “nghiên cứu, xây dựng và triển khai thực hiện Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế khả thi, hiệu quả”; “phát triển kinh tế số, xã hội số” và “thực hiện có hiệu quả các mục tiêu phát triển bền vững theo Chương trình

ngộ sự 2030 vì sự phát triển bền vững của Liên hợp quốc. Bảo vệ, phát triển bền vững các hệ sinh thái tự nhiên, bảo tồn thiên nhiên và đa dạng sinh học. Xây dựng lộ trình, cơ chế, chính sách, pháp luật để hình thành, vận hành mô hình kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, kinh tế các-bon thấp, giảm nhẹ phát thải khí nhà kính. Chủ động giám sát, ứng phó có hiệu quả với biến đổi khí hậu.”⁹

Do dịch bệnh không chỉ ảnh hưởng trong ngắn hạn mà sẽ kéo dài cả trung hạn và dài hạn, tác động đến các mục tiêu tăng trưởng trong 5 năm, 10 năm, nên các giải pháp hỗ trợ phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội là điều hết sức cần thiết để Việt Nam xây dựng và thực hiện kịch bản tăng trưởng mới cho thời kỳ “hậu Covid-19”, không để “rơi vào suy thoái kinh tế và suy giảm các động lực tăng trưởng trong dài hạn”¹⁰.

Quốc hội dự kiến trong kỳ họp bất thường vào đầu năm 2022 sẽ thông qua một Nghị quyết về giải pháp tài khóa, tiền tệ để hỗ trợ Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội trong đó sẽ có các giải pháp tài khóa, tiền tệ nhằm khôi phục nhanh các chuỗi sản xuất, cung ứng, lao động, bảo đảm an sinh xã hội và đời sống của nhân dân, đầu tư các công trình hạ tầng thích ứng với biến đổi khí hậu, đẩy nhanh các dự án trọng điểm về năng lượng...

⁸ <http://baochinhphu.vn/Tin-noi-bat/Toan-van-Nghi-quyet-Dai-hoi-dai-bieu-toan-quoc-lan-thu-XIIIZ-cua-Dang/424239.vgp>

⁹ Nghị quyết số 16/2021/QH15 của Quốc hội về Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2021 – 2025

¹⁰ Kết luận 16-KL/TW ngày 08/10/2021 của Bộ Chính trị; Kết luận 20-KL/TW ngày 16/10/2021 tại Hội nghị TW4 khóa XIII của Ban Chấp hành TW về kinh tế - xã hội năm 2021 – 2020.

3. Phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội tại Việt Nam

Trong năm 2021 và nhất là quý III/2021, đợt bùng phát dịch COVID-19 lần thứ 4 với biến chủng Delta tại hầu hết các địa phương trên toàn quốc đã lây lan nhanh, mạnh, diễn biến hết sức phức tạp, tác động nặng nề đến mọi mặt đời sống kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, nhờ vào sự chỉ đạo đúng đắn, kịp thời của lãnh đạo Đảng, Nhà nước trong việc chuyển hướng chiến lược nhiệm vụ phòng, chống dịch sang thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả dịch COVID-19, tình hình kinh tế - xã hội những tháng cuối năm đã có chuyển biến tích cực. Lạm phát tiếp tục được giữ ở mức thấp; các cân đối lớn được bảo đảm. Tổng thu ngân sách Nhà nước ước tính vượt kế hoạch. Cán cân thương mại duy trì thặng dư. Thu hút đầu tư nước ngoài đạt kết quả ngoạn mục. Thị trường tiền tệ, ngoại hối cơ bản ổn định. Dự trữ ngoại hối Nhà nước tiếp tục được củng cố.

Tuy nhiên, nền kinh tế vẫn còn đối diện với nhiều khó khăn, thách thức. Tình hình dịch bệnh còn diễn biến phức tạp, khó lường cả ở trong nước và trên thế giới. Tăng trưởng kinh tế cả năm 2021 ước chỉ đạt 2,58%, thấp nhất trong 10 năm trở lại đây và thấp hơn rất nhiều mục tiêu kế hoạch. Rủi ro tín dụng, nguy cơ nợ xấu tiếp tục gia tăng. Hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp, sinh kế, đời sống của Nhân dân, người lao động gặp nhiều khó khăn do chi phí đầu vào tăng cao, lao động thiếu hụt, tốc độ phục hồi kinh tế còn chậm, có nguy cơ lỡ nhịp với kinh tế thế giới,

ảnh hưởng đến việc thực hiện mục tiêu kinh tế - xã hội không chỉ trong năm 2022 mà còn đối với cả nhiệm kỳ giai đoạn 2021-2025.

Việt Nam đang có nhiều cơ hội phát triển bứt phá mới. Việc hoàn thành bao phủ vaccine vào cuối năm 2021, hoặc chậm nhất vào đầu năm 2022 là một trong những điều kiện tiên quyết để phục hồi và phát triển kinh tế. Việt Nam có tiềm năng lớn trong thực hiện chuyển đổi số, phát triển kinh tế số; trong phát triển kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, phát triển năng lượng tái tạo như điện gió trên bờ, năng lượng gió ngoài khơi, mặt trời hay năng lượng xanh thay thế cho việc sử dụng than đá, xây dựng các trung tâm năng lượng trên cả nước với sự tăng tốc và đóng góp tích cực của ngành công nghiệp năng lượng; cũng như khả năng phát huy tính tự lực và trụ đỡ của ngành nông nghiệp quy mô lớn, ứng dụng công nghệ cao; tạo ra lực hút và hấp dẫn đầu trong giai đoạn mới...,

Ngoài những nội dung giúp phục hồi và phát triển kinh tế xã hội thông thường, kế hoạch phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội Việt Nam nên hướng tới quan điểm, mục tiêu và các giải pháp số hóa, xanh hóa như sau:

3.1. Quan điểm: Bám sát chủ trương, định hướng của Đảng, Nghị quyết của Quốc hội và Chính phủ, bảo đảm giữ vững ổn định kinh tế xã hội, gắn kết Kế hoạch phục hồi kinh tế xã hội với các mục tiêu của kế hoạch 5 năm, hằng năm và Kế hoạch cơ cấu lại nền kinh tế quốc gia giai đoạn 2021 – 2025. Kế hoạch có các giải pháp chủ động

ứng dụng số hóa, xanh hóa trong các lĩnh vực phù hợp, kịp thời, hiệu quả, tạo động lực tăng trưởng mới, hướng tới mở rộng nhanh kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, nâng cao năng suất, năng lực cạnh tranh, sức chống chịu trước các tác động và biến cố của biến đổi khí hậu và dịch bệnh.

3.2. Mục tiêu: Thực hiện mở cửa theo hướng “*thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả phòng dịch Covid-19*”; khôi phục và phát triển nhanh chuỗi sản xuất, cung ứng, lao động, thúc đẩy các động lực tăng trưởng mới dựa trên các trụ cột kinh tế của tỉnh, đặc biệt ưu tiên phục hồi và phát triển kinh tế du lịch xanh, năng lượng tái tạo và nông nghiệp xanh công nghệ cao, phấn đấu đạt mục tiêu tăng trưởng của giai đoạn 2021 – 2025; bảo đảm an sinh xã hội, đời sống của người dân người lao động, các nhóm yếu thế, người nghèo, người chịu ảnh hưởng nặng nề bởi dịch bệnh, giữ vững an ninh trật tự, an toàn xã hội.

3.3. Các nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu:

Thứ nhất, thực hiện đồng bộ các giải pháp tổng thể mở cửa nền kinh tế gắn với phòng, chống dịch bệnh Covid-19, đầu tư nâng cao năng lực y tế cơ sở, y tế dự phòng gắn với hoàn thiện thể chế, cải cách thủ tục hành chính, tạo điều kiện thuận lợi cho phục hồi và phát triển kinh tế: triển khai hiệu quả Chương trình tổng thể về phòng, chống dịch Covid-19, đặc biệt thực hiện thống nhất và thuận lợi các quy định về đi lại, di chuyển của lao động, lưu thông hàng hóa, dịch vụ và bảo đảm sản xuất an

toàn dịch bệnh, quan tâm phổ biến kinh tế tuần hoàn, xử lý chất thải, đặc biệt là các dự án xử lý chất thải y tế cho địa bàn tỉnh và các tỉnh lân cận. Thúc đẩy xã hội hội hóa, bảo đảm nguồn lực cho phòng, chống dịch, nâng cao năng lực y tế xã, phường, thị trấn; hiện đại hóa một số bệnh viện, cơ sở y tế; ứng dụng hiệu quả cơ sở dữ liệu dân cư trong kiểm soát dịch bệnh và thực hiện các chính sách.

Tiếp tục hoàn thiện thể chế gắn với cải cách hành chính, phát huy hơn nữa trách nhiệm, vai trò của người đứng đầu và đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức trong thực thi công vụ để tạo chuyển biến rõ nét trong thực hiện công tác cải cách thủ tục hành chính, quyết tâm cải thiện Chỉ số năng lực cạnh tranh, Chỉ số cải cách hành chính, Chỉ số hiệu quả Quản trị và hành chính công, Chỉ số hài lòng của tổ chức, cá nhân đối với sự phục vụ của cơ quan hành chính nhà nước; qua đó, tạo môi trường đầu tư, kinh doanh thông thoáng, thuận lợi để khơi thông, thu hút các nguồn lực cho đầu tư phát triển và phục vụ tốt hơn nhu cầu của người dân.

Thứ hai, triển khai các gói hỗ trợ cho doanh nghiệp, HTX và các hộ kinh doanh, người lao động gặp khó khăn trên diện rộng và thúc đẩy cơ cấu lại các thành phần kinh tế, với các biện pháp cụ thể, đặc biệt là đối với ngành du lịch, có giải pháp hỗ trợ khôi phục vốn chủ sở hữu; cơ cấu lại nợ; Miễn, giảm các loại thuế, phí, lệ phí; Gia hạn thời hạn nộp thuế, tiền thuê đất; Hỗ trợ lãi suất đối với các khoản vay thương mại... ; *thực hiện* đảm bảo an sinh xã hội và hỗ trợ việc làm, ưu tiên trong

lĩnh vực chuyên đổi số trong các ngành kinh tế có lợi thế của tỉnh: có chính sách hỗ trợ thu nhập cho người có hoàn cảnh khó khăn do tác động của dịch bệnh, tổ chức đào tạo trực tuyến năng lực số, sử dụng kỹ năng số cho người lao động, tạo lập môi trường lao động hấp dẫn, hiện đại, chuyên nghiệp, thu hút nhân lực chất lượng cao về làm việc và xây dựng tỉnh nhà phát triển, đầu tư khuyến khích các trường đại học, viện nghiên cứu mở rộng hoạt động ươm tạo công nghệ và doanh nghiệp trong các ngành kinh tế tỉnh có lợi thế như du lịch, dịch vụ, năng lượng tái tạo, nông nghiệp công nghệ cao... Thúc đẩy tinh thần sản xuất kinh doanh, tạo lập môi trường sản xuất kinh doanh năng động, . Hỗ trợ người lao động, nhất là nhóm yếu thế, chuyển đổi sang công việc, việc làm mới

Thứ ba, khuyến khích đầu tư đầu tư công, thúc đẩy phát triển công nghiệp năng lượng, ưu tiên phát triển năng lượng tái tạo, hạ tầng xanh. Trong bối cảnh kinh tế khó khăn bởi ảnh hưởng của đại dịch, đầu tư công là một trong những giải pháp tác động vào “cung” để kích thích tổng cầu, tạo động lực thúc đẩy để phục hồi và phát triển kinh tế. Chính phủ đang trình Quốc hội tiếp tục mở rộng các gói đầu tư công, trong đó có việc trình 12 dự án đường cao tốc Bắc – Nam phía Đông theo hình thức đầu tư công. Với phương châm lấy đầu tư công để dẫn dắt, kích hoạt đầu tư tư, các dự án đầu tư công trong lĩnh vực kết cấu hạ tầng luôn có vai trò quan trọng đối với phát triển kinh tế xã hội của mỗi một địa phương, là chỉ số quan

trọng đánh giá năng lực cạnh tranh của nền kinh tế. Các dự án PPP gặp khó khăn cần chuyển đổi sang hình thức đầu tư công. Chỉ thực hiện các dự án PPP thực sự hiệu quả và có thể triển khai được ngay

Thêm vào đó, theo Báo cáo Tình trạng toàn cầu về năng lượng tái tạo năm 2020, năng lượng tái tạo giúp làm giảm phát thải khí nhà kính và ô nhiễm không khí, tạo việc làm, đảm bảo chủ quyền năng lượng và tăng cường tiếp cận năng lượng ở các nước đang phát triển. Năng lượng tái tạo được chứng minh hiệu quả cả về giá cả và độ tin cậy. Giảm việc sử dụng nhiên liệu hóa thạch và vấn đề ô nhiễm liên quan cũng làm nhẹ đi ảnh hưởng của Covid-19 đến sức khỏe. Rõ ràng, việc đầu tư vào năng lượng tái tạo mang lại lợi thế về kinh tế, tài chính và sức khỏe cả trong trung và dài hạn. Hiệu quả về mặt chi phí hiện nay mang đến cơ hội ưu tiên năng lượng sạch trong các gói phục hồi kinh tế và ứng dụng các công nghệ bền vững có tính cạnh tranh về kinh tế. Các bộ, ngành cần hoàn thiện cơ chế, chính sách đấu thầu các dự án điện gió, điện mặt trời để thu hút nguồn lực đầu tư, phát triển năng lượng tái tạo. Khuyến khích đầu tư xây dựng hạ tầng cơ sở năng lượng tái tạo như năng lượng mặt trời, năng lượng gió, có các gói tài chính hỗ trợ giảm giá điện tái tạo để thúc đẩy việc sử dụng nhiên liệu sạch, loại bỏ trợ cấp nhiên liệu hóa thạch và thực thi các biện pháp về chi phí carbon nhằm tăng doanh thu, sau đó có thể tái đầu tư phục hồi sau COVID-19.

Thứ tư, đẩy mạnh phát triển nền kinh tế số, nền kinh tế không chạm. Trong đó, cần khẩn trương triển khai hiệu quả các mạng lưới băng thông rộng quốc gia tốc độ cao, các trung tâm dữ liệu và cơ sở dữ liệu cho các dịch vụ điện toán đám mây... tạo cơ sở hạ tầng tốt cho việc kết nối theo xu hướng IoT, sử dụng công nghệ số cho phát triển kinh tế, xã hội. Khuyến khích và hỗ trợ các tổ chức tín dụng, các hệ thống ngân hàng đưa ra các gói giải pháp tạo điều kiện cho các doanh nghiệp/cá nhân tham gia giao dịch trực tuyến, tham gia xây dựng nội dung số, đặc biệt trong bối cảnh việc xây dựng nội dung số cũng chịu tác động tiêu cực từ quy định giãn cách vì phòng, chống dịch bệnh; thực hiện tốt các giải pháp bảo đảm an ninh mạng.

Thứ năm, thực hiện các giải pháp thiên nhiên, xây dựng và bảo tồn đa dạng sinh học. Thiên nhiên cũng có thể được đặt ở trung tâm của các giải pháp tiếp cận bền vững sáng tạo đối với phục hồi kinh tế. Các giải pháp dựa trên thiên nhiên là các hành động bảo vệ, quản lý bền vững và khôi phục các hệ sinh thái. Cần có các giải pháp điều chỉnh các nguyên nhân gây mất môi trường sống, chẳng hạn như các hành vi buôn bán động vật hoang dã, phá rừng, chuyển đổi môi trường sống và thực hành nông nghiệp không bền vững một cách bất hợp pháp, nhằm giảm nguy cơ mắc bệnh truyền nhiễm từ động vật sang người. Ví dụ, quản lý rừng bền vững có thể góp phần xóa đói giảm nghèo bằng cách cung cấp hoặc duy trì sinh kế, do đó giúp xây dựng những nền kinh tế tự cường và có thể chống chọi tốt hơn với đại dịch. Tương tự, hỗ trợ và tài trợ cho

các chương trình bảo tồn có thể giúp bảo tồn đa dạng sinh học và bảo vệ hệ sinh thái. Các biện pháp khác có thể bao gồm thúc đẩy thực hành môi trường bền vững trong nông nghiệp để: giảm nạn phá rừng quy mô lớn, phá hủy và phân mảnh môi trường sống; tăng cường hoạt động của các hệ sinh thái; và giảm thiểu rủi ro bùng phát dịch bệnh truyền nhiễm từ động vật trong tương lai. Đầu tư vào hệ thống cơ sở hạ tầng xanh lá và xanh dương đô thị khuyến khích quản lý tài nguyên môi trường tốt hơn (bao gồm cả tài nguyên biển), cũng có thể giúp thúc đẩy thích ứng với biến đổi khí hậu, hỗ trợ khả năng phục hồi của đô thị, và cải thiện chất lượng không khí, đồng thời mở rộng môi trường sống nhằm đảm bảo đa dạng sinh học.

Kết luận

Trong 1,5 năm nữa, đầu tư vào phục hồi COVID-19 có thể sẽ vượt quá 12 nghìn tỷ đô la Mỹ trên toàn cầu. Quá trình phục hồi là một thách thức đáng kể nhưng cũng là một cơ hội độc đáo. Các chính sách và pháp luật được áp dụng trong giai đoạn này sẽ xác định khả năng phục hồi, tính bền vững và khả năng cạnh tranh của các nền kinh tế quốc gia trong nhiều thập kỷ tới. Việt Nam có thể làm điều này bằng cách ưu tiên cơ sở hạ tầng xanh, sử dụng năng lượng hiệu quả, đầu tư vào việc làm xanh và đổi mới sáng tạo; bằng cách dựa trên các cơ hội được thúc đẩy bởi các công nghệ kỹ thuật số; bằng cách xác định các giải pháp hiệu quả dựa trên thiên nhiên. Đây là một cơ hội không thể bỏ lỡ của Việt Nam để phục hồi bền vững.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

- [1]. *Hàn Quốc đẩy mạnh kế hoạch kinh tế lớn, chớp cơ hội kỷ nguyên hậu đại dịch*. Trích dẫn từ: <https://baotintuc.vn/phan-tichnhan-dinh/han-quoc-day-manh-ke-hoach-kinh-te-lon-chop-co-hoi-ky-nguyen-hau-dai-dich-20211018170819810.htm>
- [2]. German environment ministry study says local authorities key to green recovery. Retrieved from <https://www.cleanenergywire.org/news/environment-ministry-study-says-local-authorities-key-green-recovery>.
- [3]. Germany's Green recovery from COVID-19. Retrieved from: <https://platform2020redesign.org/countries/germany/>
- [4]. Renewable energy industry: Korean Version of Green new deal begins in earnest. Retrieved from: <http://www.businesskorea.co.kr/news/articleView.html?idxno=46810>
- [5]. Respond to post-COVID-19 Green Recovery. Retrieved from: <https://www.adb.org/sites/default/files/related/185636/responses-post-covid-19-green-recovery.pdf>
- [6]. Second recovery package for public transport operator in England, Retrieved from <https://www.iisd.org/sustainable-recovery/news/second-recovery-package-for-public-transport-operators-in-england/>
- [7]. Asia Pacific NDCs: Recommendations for decision maker. Retrieved from: https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/wwf_asia_pacific_ndcs_recommendations_for_decision_makers.pdf
- [8]. Budget 2021: A Recovery Plan for Jobs, Growth, and Resilience. Retrieved from: <https://www.canada.ca/en/departement-finance/news/2021/04/budget-2021-a-recovery-plan-for-jobs-growth-and-resilience.html>